

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Xestión Medioambiental	Código	660G01037	
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos (Coruña)			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Optativa	6
Idioma	CastelánGalegoInglés			
Modalidade docente	Híbrida			
Prerrequisitos				
Departamento				
Coordinación	Fernández Mosquera, Daniel	Correo electrónico	daniel.fernandez.mosquera@udc.es	
Profesorado	Fernández Mosquera, Daniel	Correo electrónico	daniel.fernandez.mosquera@udc.es	
Web	www.erlac.es			
Descrición xeral	Nesta asignatura estudarás a relación entre a actividade económica e o Medio Ambiente dende a perspectiva da actividade profesional dun Departamento de Recursos Humanos. Dun tempo a esta parte, o medio ambiente está a ser considerado dentro das estratexias que condicionan e modulan a actividade empresarial. Como executor da cultura da empresa, o Departamento de Recursos Humanos debe entender e trasladar esta estratexia na empresa, que en moitas ocasións supora xestionar un proceso de cambio. Como exemplo deste procesos, estudarase os Sistemas de Xestión Ambiental (ISO 14001 e EMAS) e a súa implantación nunha pyme.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A3	Saúde laboral e prevención de riscos laborais.
A7	Auditoría Sociolaboral.
A10	Organización e dirección de empresas.
A13	Transmitir e comunicarse por escrito e oralmente usando a terminoloxía e as técnicas adecuadas.
A14	Seleccionar e xestionar información e documentación laboral.
A15	Dirixir grupos de persoas.
A18	Interpretar datos e indicadores socioeconómicos.
A31	Aplicar os coñecementos á práctica.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información.
B5	Toma de decisións.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B8	Razoamento crítico.
B9	Traballo en equipos.
B10	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade.
B12	Motivación para a calidade.
B13	Adaptación a novas situacións.
B14	Aprendizaxe autónomo.
B15	Creatividade.
B16	Liderado.
B17	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.

C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben afrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
A3	Saúde laboral e prevención de riscos laborais.	A3	
A7	Auditoría Sociolaboral.	A7	
A10	Organización e dirección de empresas.	A10	
A13	Transmitir e comunicarse por escrito e oralmente usando a terminoloxía e as técnicas adecuadas.	A13	
A14	Seleccionar e xestionar información e documentación laboral.	A14	
A15	Dirixir grupos de persoas.	A15	
A18	Interpretar datos e indicadores socioeconómicos.	A18	
A31	Aplicar os coñecementos á práctica.	A31	
B2	Capacidade de análise e síntese.		B2
B3	Capacidade de organización e planificación.		B3
B4	Capacidade de xestión da información.		B4
B5	Toma de decisións.		B5
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.		B6
B8	Razoamento crítico.		B8
B9	Traballo en equipos.		B9
B10	Recoñecemento á diversidade e á multiculturalidade.		B10
B12	Motivación para a calidade.		B12
B13	Adaptación a novas situacións.		B13
B14	Aprendizaxe autónomo.		B14
B15	Creatividade.		B15
B16	Liderado.		B16
B17	Sensibilidade cara a temas medioambientais.		B17
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.		C1
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.		C3
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.		C4
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben afrontarse.		C6
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.		C7
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.		C8

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1. Os problemas ambientais	Panorámica dos principais problemas medioambientais da actualidade.
Tema 2. O problema dende un punto de vista económico	Bases da avaliación económica dos problemas medioambientais
Tema 3. O valor do medio ambiente	Introducción á valoración económica dos recursos medioambientais
Tema 4. Métodos de valoración da calidade ambiental	Metodoloxías para determinar a calidade ambiental
Tema 5. Indicadores ambientais	Revisión dos indicadores máis empregados para a calidade ambiental
Tema 6. Política Ambiental	Introducción ás diversas políticas ambientais na UE

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Proba obxectiva	A3 A7 A10 A13 A15 A18 A31 B2 B3 B4 B6 B8 B12 B15 B17 C1 C3 C4 C6 C7 C8	2	8	10
Sesión maxistral	A13 A18 A31 B2 B3 B4 B6 B8 B15 B17 C6 C7	28	56	84
Portafolios do alumno	A13 A14 A15 A18 B2 B3 B4 B5 B9 B10 B13 B14 B16 C3	23	23	46
Atención personalizada		10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Proba obxectiva	Proba escrita individual sobre os temas desenrolados ó longo do curso
Sesión maxistral	Explicación na aula do tema
Portafolios do alumno	Conxunto de traballos realizados durante o curso

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Portafolios do alumno	Plantexamento da simulación e resolución de dúbidas

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A13 A18 A31 B2 B3 B4 B6 B8 B15 B17 C6 C7	Asistencia e participación activa en clase	20
Proba obxectiva	A3 A7 A10 A13 A15 A18 A31 B2 B3 B4 B6 B8 B12 B15 B17 C1 C3 C4 C6 C7 C8	Proba escrita individual para a avaliación dos coñecementos do alumno/a	30
Portafolios do alumno	A13 A14 A15 A18 B2 B3 B4 B5 B9 B10 B13 B14 B16 C3	Colleita de pequenos traballos feitos ó longo do curso, tanto en grupo como de xeito individual. A súa avaliación farase nas titorías.	50

Observacións avaliación

ALUMNADO XERAL (SIN DISPENSA DE DOCENCIA)

Para superar a materia, é necesario á ASISTENCIA a un mínimo do 75% das sesións e se sumen as diferentes metodoloxías de cara a obter unha nota media final. De non conseguir o mínimo esixido nalgunha das metodoloxías, o alumno non superará a materia. Neste caso, a avaliación constará SUSPENSA na convocatoria ordinaria e poderá volver examinarse na segunda oportunidade, onde a metodoloxía de avaliación será unha única proba obxectiva por valor do 100 % da cualificación, versando tanto sobre contidos teóricos como prácticos do programa.

A entrega das prácticas para a súa valoración só poderá realizarse na plataforma Moodle o na que estableceza o personal docente e seguindo as indicacións dadas polo mesmo. A cualificación de NON PRESENTADO aplicará cando o alumnado só participe de actividades de avaliación que teñan unha ponderación inferior ao 20% sobre a cualificación final, con independencia da nota acadada.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Carmelo J. León , María Xosé Vázquez y Xabier Labandeira (2013). ECONOMÍA AMBIENTAL. Pearson - CARMEN VALLEJO GARCELAN EDUARDO LIZARRALDE GONZALEZ DANIEL BLÁZQUEZ GARCÍA (2000). Sistemas de gestión medioambiental: manual para pymes. Fundación EOI Os manuais de consulta atópanse disponibles na biblioteca virtual do centro.
Bibliografía complementaria	Granero Castro, Javier.(2007). Cómo implantar un sistema de gestión ambiental según la norma ISO 14001:2004. Ed. FC Editorial.Ximénez de Embún Ramonel, Joaquín. Zulueta Taboada, Antonio. (2001). Sistemas de Gestión Medioambiental. Ed Colex.Durán Romero, Gemma. (2007). Empresa y medio ambiente. Evaluación de riesgo medioambiental. Editorial Pirámide.Hewitts Roberts, Gary Robinson. (2003).ISO 14001 EMS Manual de sistemas de gestión medioambiental. Ed. Paraninfo.Ed. Cep. (2008). Manual Gestión medioambiental. Formación.Ed. CEP.AA.VV. (2008). Manual de gestión y evaluación ambiental ISO 14001/EMAS. CEP Editorial.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía e Empresa/660G01007

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías